

Bygning af en fiskerbåd

Røgter således: 30 rdl. H. Curant ved bådens modtagelse og 15 rdl. H. c. 11. juni 1846 og ditto 15 rdl. d. 11. juni 1847, men til den tid svares lovlige rente pengene til Peder Nielsen; hvis vi finder for godt selv at levere kobbersøm i stedet for jern til hele båden, så skal der afgå i købesummen 4 rdl. H. c. Tillige lover Peder Nielsen at følge med en vogn og et par heste til havet. Mandskabet og det øvrige leveres af kjøberne.

Hennebye d. 6. juni 1845.

Som køber:

Hans Christensen. Christen Wad.

Som sælger:

Peder N. Røgter.

Til vitterlighed:

Christen Mikkelsen. Niels Pedersen Røgter.

H. K. Kristensen.

-
1. H. K. Kristensen: Gamle sydvestjyske fiskerlejer 27-34.
  - 2. H. K. Kristensen: Nørre Nebel og Lydum sogne 203.
  - 3. Chr. Høy i Fra Ribe Amt 1921, 405-32.
  - 4. planker, der danner bådens øverste rand.
  - 5. Antagelig »sværd«, træplader, anbragt på siderne ud for masten; de sænkedes, når skibet var under sejl for at forhindre fladbundede fartøjers afdrift.

HØRERENS LØN VED VARDE LATINSKOLE

Man har ment, at af alle hørere i Ribe Stift fik høreren i Varde den usleste løn. Således synes det at fremgå af en opgørelse over lønforholdene 1739, da de små latinskoler skulle nedlægges. Den er fremdraget af C. Lindberg Nielsen.¹⁾

Det er sikkert rigtigt, at den Varde hører på det tidspunkt fik den mindste løn, for opgørelsen viser, at de 5 små skoler, der blev nedlagt, udgjorde hørernes lønninger følgende beløb:

Holstebro	41 rdl. 1 mark 8 sk.
Vejle	27 rdl. 2 mark 0 sk.
Ringkøbing	27 rdl. 0 mark 0 sk.
Lemvig	19 rdl. 2 mark 8 sk.
Varde	19 rdl. 0 mark 8 sk.

Ved den store skole i Ribe, Danmarks ældste, hvor der var 5 hørere, fik 5. lektie høreren 94 rdl. 4 mark, 4. lektie høreren 89 rdl. 4 mark, 3. lektie høreren 88 rdl. 4 mark 8 sk., 2. lektie høreren 84 rdl. og 1. lektie høreren 82 rdl. Koldings tre hørere fik henholdsvis 67 rdl. 10 2/3 sk., 64 rdl. 10 2/3 sk., 53 rdl. 2 mark 10 2/3 sk.

Varde hørerens løn opgjordes således:

Af Ovtrup kongetiende 10 sk.	
rug à 1 mark	1 rdl. 4 mark 0 sk.
12 skp. byg à 12 sk.	1 rdl. 3 mark 0 sk.
Degnekorn af Janderup sogn:	
6 tdr. 6 skpr. byg	6 rdl. 4 mark 8 sk.
Degnekorn af Lunde sogn:	
2½ tdr. byg	2 rdl. 3 mark 0 sk.
Degnekorn af Torstrup sogn:	
10 skp. rug	1 rdl. 4 mark 0 sk.
Degnepenge	5 rdl. 0 mark 0 sk.
Summa hørerens årlige løn ..	19 rdl. 0 mark 9 sk. ¹

Høreren har dog tjent mere. Lindberg Nielsen gør opmærksom på hans øvrige indtægter, som ved latin-skolens nedlæggelse ikke skulle overgå til Kolding skole, der ellers skulle hjælpes med Varde skoles ind-

tægter – trods visse generende legatbestemmelser, men de særlige skulle overgå til Varde danske skole.

De var:

»Af skolens penge for Choer sang	
at sønge . . . . . aarligen	2 rdl. 0 mark
saa og for lønnens ringhed«	1 rdl. 2 mark
for at prædike hveranden søndag i	
hospitalet	1 rdl. 4 mark
andel i accidenser (ved bryllupper, begravelser, barnedåb, barselkoners indgang) . . . . . ca.	3 rdl. 3 mark
	8 rdl. 3 mark

Således var lønnen da ialt 27 rdl. 3 mark 8 sk.

Imidlertid har lønnen været noget anderledes, antagelig før Danske Lovs ikrafttræden 1683. Det fremgår af følgende skrivelse, som skolens rektor Terman Termansen (rektor 1713–38) indsendte til stiftøvrigheden:

»Hørerens Indkomst i Varde skole effter den gamle Skolebogs formelding pag. 2 a.

Af Janderup og Bilum Sogner 9 Tønder og 3 skpr. Biug Degnerente. – Af Torstrup og Horne Sogner 1 Tønde Rug. Af Outrup Sogns Kongetiende 1 Ørte Rug, 1 Ørte Biug. Qvadrans proventus accidentalis. – Af siddende Degne: Borch aarligen 3 mark danske. Qvong 3 mark danske, Lyddom 2 mark, Henne 1 Rixdl., Nebbel 1 dlr. slet. Hoe og Oxby 2 Rixdlr. – Sang Penger saasom Mortens og de 3de Afttener Jule Høitid tilsammen 7 sletdlr. – Chor Penge 2 dlr. Rix.

Således at være Conform med den gamle Skolens bog testor. Termansen. [Tilføjet med anden hånd.] Denne degn skal indkaldes til Provstemode med sit Kaldsbrev, er Præstens Broder i Janderup.«²

Præsten i Janderup må være Hans Vinter og degnen Peder Vinter, og dokumentet må være skrevet senest 1726, da den ny degn tiltrådte.³

Omregnes dette efter samme takster som foran, får vi følgende beløb:

Janderup og Billum	9 rdl. 2 mark 4 sk.
Torstrup og Horne	1 rdl. 2 mark 0 sk.
Af Ovtrup kongetidende	3 rdl. 1 mark 0 sk.
Af sædedegne	5 rdl. 0 mark 0 sk.
For sang	4 rdl. 4 mark 0 sk.
Corpenge	2 rdl. 0 mark 0 sk.
	25 rdl. 3 mark 4 sk.

Lønnen skulle således være steget lidt de senere år. Det kunne også nok behøves, for lønnen var elendig. Det er sikkert med rette, Lindberg Nielsen gør opmærksom på, at det var grunden til, at hørerne var her så kort og ofte var mindre heldige personer.

H. K. Kristensen.

---

1. C. Lindberg Nielsen: Varde Latinskole, Jyske Sml. 4. rk. V, 476 ff. – 2. Ribe bispearkiv. Reg. Nr. 7, Capsa 28, pk. 1. – 3. D. Sml. II, 39.

DA KYSTBOERNE IKKE LEVEREDE DUN TIL KRISTIAN IV OG SKULLE SÆLGE STUDE TIL LENSMANDEN

Det kunne undertiden være mærkelige ting, en godsejer fandt på at kræve af sine fæstebønder.

Den 21. februar 1617 stod den kongelige delefoged Hans Hansen i Kærgård i Ål sogn og tilsagde kgl. majestæts tjenere overalt i Kærgård birk, d. v. s.